

243

U S T A W A

z dnia 15 listopada 1956 r.

o odpowiedzialności Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszów państwowych.

Art. 1. Państwo odpowiada za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności.

Art. 2. 1. Funkcjonariuszami państwowymi w rozumieniu niniejszej ustawy są pracownicy organów władzy, administracji lub gospodarki państwowej, nie wyłączając przedsiębiorstw państwowych.

2. Za funkcjonariuszy państwowych uważa się również osoby działające na zlecenie tych organów, osoby powołane z wyboru, sędziów i prokuratorów oraz żołnierzy sił zbrojnych.

Art. 3. Do odpowiedzialności Państwa stosuje się przepisy prawa cywilnego.

Art. 4. 1. Jeżeli szkoda została wyrządzona na skutek wydania orzeczenia lub zarządzenia, Państwo odpowiada tylko wówczas, gdy przy wydaniu orzeczenia lub zarządzenia nastąpiło naruszenie prawa ścigane w trybie postępowania karnego lub dyscyplinarnego, a wina sprawcy szkody została stwierdzona w wyroku karnym lub orzeczeniu dyscyplinarnym albo uznana przez organ przełożony nad sprawcą szkody.

2. Brak stwierdzenia winy w wyroku karnym lub orzeczeniu dyscyplinarnym nie wyklucza odpowiedzialności Państwa, jeżeli wszczęciu lub prowadzeniu postępowania karnego albo dyscyplinarnego stoi na przeszkodzie okoliczność wyłączająca ściganie.

Art. 5. Poszkodowanemu może być przyznane całkowite lub częściowe wynagrodzenie nawet w razie braku podstaw odpowiedzialności Państwa według przepisów prawa cywilnego, jeżeli wskutek czynności pracownika państwowego doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia albo utracił żywiciela, a za naprawieniem szkody przemawiają względy słuszności, zwłaszcza niezdolność poszkodowanego do pracy lub jego ciężkie położenie materialne.

Art. 6. 1. Jeżeli według dotychczasowych przepisów Państwo nie ponosiło odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przed dniem wejścia w życie ustawy, poszkodowany może dochodzić od Państwa wynagrodzenia nie później niż w ciągu roku od tego dnia.

2. Wynagrodzenia szkody określonej w ust. 1 nie można dochodzić od Państwa, jeżeli roszczenie byłoby już w dniu wejścia ustawy w życie przedawnione przy uwzględnieniu trzyletniego okresu przedawnienia, a dla roszczeń o wynagrodzenie za uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub utratę żywiciela — przy uwzględnieniu okresu dziesięcioletniego, w przypadku gdy szkoda wynika ze zbrodni lub występku.

Art. 7. Przepisów artykułów poprzedzających nie stosuje się do odpowiedzialności Państwa unormowanej w przepisach szczególnych.

Art. 8. Jeżeli szkoda została wyrządzona przez pracownika przedsiębiorstwa państwowego lub innej organizacji państwowej mającej odrębną osobowość prawną, odpowiedzialność unormowaną w artykułach poprzedzających ponosi ta organizacja.

Art. 9. W kodeksie postępowania karnego wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 510 § 1 po wyrazach „wznowienia postępowania” dodaje się wyrazy „lub rewizji nadzwyczajnej”,

2) art. 510 § 2 otrzymuje brzmienie:

„To samo stosuje się do osób, względem których postępowanie karne umorzono po jego wznowieniu lub po uchyleniu wyroku skazującego na skutek rewizji nadzwyczajnej, jeżeli umorzenie nastąpiło z powodu nieuwzględnienia w pierwotnym postępowaniu okoliczności wyłączającej ściganie.”

3) w art. 510 dodaje się nowy § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Wynagrodzenia określonego w § 1 może również żądać osoba, która oczywiście bezzasadnie została pozbawiona wolności przez tymczasowe aresztowanie.”

4) art. 511 uchyla się,

5) w art. 513 § 1 i § 2 wyrazy „trzech miesięcy” zastępuje się wyrazem „roku”, a w § 1 kropkę po wyrazie „odszkodowanie” zastępuje się przecinkiem i dodaje się po nim wyrazy „a w przypadku określonym w art. 510 § 3 — w ciągu roku od dnia zwolnienia z tymczasowego aresztu.”

6) w art. 514 po wyrazie „instancji” kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się po nim wyrazy „a w przypadku określonym w art. 510 § 3 w sądzie wojewódzkim właściwym ze względu na miejsce, w którym nastąpiło zwolnienie z tymczasowego aresztu.”

7) art. 515 otrzymuje brzmienie:

„Sąd wojewódzki orzeka po przeprowadzeniu rozprawy.”

Art. 10. W kodeksie wojskowego postępowania karnego w tytule rozdziału IV działu XI dodaje się wyrazy „oraz odszkodowanie za niesłuszne skazanie lub oskarżenie” i wprowadza się nowy art. 303¹ w brzmieniu:

„Art. 303¹. § 1. Do odszkodowania za niesłuszne skazanie lub oskarżenie w sądzie wojskowym stosuje się odpowiednio przepisy art. 510 do 518 kodeksu postępowania karnego.

§ 2. Żądanie odszkodowania należy zgłosić w sądzie okręgu wojskowego (równorzędnym) lub w Najwyższym Sądzie Wojskowym, jeżeli rozpoznawał on sprawę w I instancji.”

Art. 11. W sprawach, które zostały przekazane na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 kwietnia 1955 r. (Dz. U. Nr 15, poz. 83) do właściwości sądów powszechnych, żądanie odszkodowania należy zgłosić do sądu wojewódzkiego, w którego okręgu znajdowała się siedziba sądu wojskowego, który rozpoznawał sprawę w pierwszej instancji.

Art. 12. Jednoroczny termin przewidziany w przepisach postępowania karnego dla dochodzenia roszczeń o odszkodowanie za niesłuszne skazanie lub oskarżenie biegnie od dnia wejścia niniejszej ustawy w życie, jeżeli uprawomocnienie się orzeczenia dającego podstawę do odszkodowania lub zwolnienie z tymczasowego aresztu nastąpiło przed tym terminem, jednak nie dawniej niż trzy lata wstecz, a gdy szkoda polega na uszkodzeniu ciała, rozstroju zdrowia lub utracie żywiciela i wynika ze zbrodni lub występku — nie dawniej niż 10 lat wstecz.

Art. 13. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki
Sekretarz Rady Państwa: St. Skrzyszewski